

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на члн рік . . . 30 пер.
в пів року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
а місяць . . . 1-70 пер.

За границю:

цїлий рік . . . 16 рублів
або 86 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Бареш ми очи і душу ми бареш: а не возьмеш мплости і віра не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска.» — З Руслаанових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свята о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.— Рекламациі неопечатаніє вільні від порта.— Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Наше становище супроти соціальної демократії

(Конець).

Поминаючи „ідейну“ сторону соціальної демократії, якої принципами атеїзм получений з фанатизмом, мораль скотини, що хоче лише „наживи і любови“ і нічо більше, придивім ся лиш средствами борби і то уживаним тепер вже, коли партія не має ще так великої сили. Партийні організації змушують робітників, щоби кождий з них приносив сніданє завите все в передпоследнє число соціалістичної часописи. Для контролі оплачує ся шпілїв з між самих робітників, які за гроші зраджують товаришів, не виконуючих приказів партії. Не хоче робітник належати до партії, то соціалісти погрозою страйку змушують фабриканта до викинення з роботи неслухняного. Нападати старенького свьязаника з партії християнско-соціальної і по худобячому знущати ся над ним аж до вибитя ему ока, се у червоних філантропів хліб насущний. „Вистане заглянути лиш до християнско-соціальных органів, як „Arbeiter“ в Грацу, „Christl. soziale Arbeiterzeitung“ в Відні, де вже визначена стала рубрика п. з. „Rote Ecke“ для реєстрованя брутальных насильств соціально-демократичної партії. Не вистане обмежити ся на читанє соціалістичних органів, як то в нас робить ся, при оцінці тої партії.

Соціалісти любять хвалити ся „науковим соціалізмом“. А ту науку так схарактеризував оден знаток: „Die s. g. proletarische Wissenschaft besteht im talmudischen Herumtüteln an den Werken einiger grossen Meister“. (Гл. Koeln. Volkszeitung, 1907, 13 III. Nr. 221). А наші соціалні демократи кажуть, що теологія то не наука.

Дуже оригінальні погляди мають соціалні демократи про філософію. Погляди ті виложив „філософ“ партії Jos. Dietzgen в офіційно виданім редакцією берлинського „Vorwärts-y“ письмі в 1906 р. п. з. „Die sozialdemokratische Philosophie“. Спекулятивна філософія то ніяка наука, то лиш средство отуманюваня народу через буржуазію, правдою є то, що ми змислами бачимо, чуємо, нюхаємо, дотикаємо ся, правдивий чоловік зачинає ся там, де кінчить ся філософічна думка. (Гл. Arbeiter, Graz, 1907, 2. VI. 22). Се філософічна система соціально-демокра-

тичної школи. Плятон, св. Тома, Кант, то півголовки; питаня: звідки, доки, пощо, чому свїт і чоловік, то все дурниці. Правдивий соціалний демократ-філософ то як віл при повнім жолобі, що вартість всего оцінює після того, як воно смакує, який від часу до часу погляне доокола себе тупим, тумановатим зором, або і сягне оком на звїздяне небо, але якого не інтересує, звідки воно всьо і пощо? Чи ж дивним буде видавати ся фанатизм партії зглядом церкви і взагалі всякого ідеального свїтогляду? Правду говорить ся в одній причті, що не треба кидати жемчуга перед...!

Такі то черти схоплені з фізіогномії соціальної демократії. Не ходило мені о систематичне представленє того обскурного свїтогляду, що називає ся соціалізмом; не ходило мені і о основнійше узасаднюванє загальних висше наведених тверджень про сю партію. Одно і друге зробить наведена література предмета, а почасті і інші статі в „Ниві“ вже поміщені. Мені ходило о відслонє рубця з тої густої заслони, якою оточує ся у нас соціална демократія, мені ходило о то, щоби дехто в нас застановив ся, чи партія така, якою вона є в дійности, а не за яку себе показує з тактичних зглядів, — чи така партія може тішити ся симпатіями або і чинним спомаганєм кат. свьязаника? А чи хто до тої партії належить формально, чи є „независимим соціалістом“ се річ зовсім рівнодушна.

Не можна закидувати, що наведені факти і черти то лиш випадкові ціхи поодиноких членів або організацій соціальної демократії, та що і в католицькім духовенстві лучають ся факти злочину і терору. Ціла брутальність соціально-демократичної тактики, то лиш консеквенція з теоретичних засад атеїзму, матеріалізму і клясової ненависти. Єсли з соціально демократичнім таборі знайдуть ся люди з ідеальним полетом, то суть они ідейними і взнеслими лиш завдяки щасливій неконсеквенції до теоретичних своїх принципів. Суть соціально-демократичного свїтогляду є і позістане злом і пятном людского достоїнства. Злі свьязаники суть злими, бо не придержують ся християнських засад, соціалісти суть добрими, як своїх засад не придержують ся! А терор і брутальність партії показує ся всюди: в Австрії, Німеччині і Франції, там де партія має силу і де єї не має, лиш в однім місци яркійший той терор, в іншій менше впадаючий в очи.

Католицький свьязаник мусить поборювати соціально-демократичну партію все і всюди і то рішучо. Негативна борба повинна полягати в осьвїдомуваню народа про єство соціалізму, до чого потрібне теоретичне знанє. Позитивна борба полягає в тім, щоби брати участь в практичній діяльності над піднесенєм матеріального добробиту народа і щоби засадами Євангелія гоїти соціалні рани. Добрі сторони соціально-демократичної програми знайдемо і в інших програмах. Поборюванє соціальної демократії не принесе протє шкоди і фабричним робітникам. Не будуть вони цілою суспільністю, але будуть рівнорядною з прочими єї частиною; а не будуть наражені на ломанє своєї свободи соціалдемократичним терором і не будуть обиджувані в своїх релігійних почуванях, які все допче соціална демократія, де не боїть ся і не потребує надягати облудної маски релігійного індеферентизму. О. В!

Доля наших емігрантів.

(Дальше.)

В Зєдинених Державах, до яких ще все найбільше емігрують люди з тих європейських держав, котрі, подібно Австро-Угорщині, не мають власних заграничних колоній, є справа еміграції найважнійшою й найбільше актуальною.

В тамошнім парламенті і в пресі підносили ся часто голоси в справі ограниченя, а навіть заборони еміграції анальфаетів, з огляду на се, що еміграція Славян стала щораз то численнійшою. Особливо американські робітники були противні славянській еміграції зі зглядів конкуренційних. Одначе інтерес великих капіталістів відніс побіду, бо ходило тут о добрих і дешевих робітників. Показало ся притім, що славянські емігранти — се найспокійнійші і найморальнійші люди, в якими емігранти інших народів не можуть іти під тим зглядом в порівнанє. А що они є переважно анальфаетами, то се виходить тільки в їх власну користь, бо не знаючи англійської чи іншої бесіди, а при тім будучи неповоротними, змушені они ставити далеко низші услівя. Закидають славянським емігрантам, що они, доробивши ся сякого-такого гроша, вертають назад домів; алеж се роблять в ще більшій мірі Італійці.

Взагалі всі американські правитель-

ства поступають згідно в тім, що кольористів одної народности не осаджують в одній місцевості разом, а розміщують їх поміж чужинцями, щоби в сей спосіб позбути ся немилого вмешування опікунчих європейських держав. В Бразилії і Аргентині є навіть закони, після яких чужинець, який побув тут 6 місяців, стає тим самим горожанином, хіба застеріг ся виразно, що хоче задержати дотеперішнє горожанство. В Зєдинених Державах задумано право емігрантів, що їх родини могли опісля за ними прибувати, учинити залежним від одержаня а-мериканського горожанства, або що найменше від знаня англійської мови в слові. Американські єпископи старають ся енергично о замєриканізованє емігрантів, а виступають против їх національної злуки.

З огляду на такий стан річи повинна булаб публична опінія в Австрії звернути головню свою увагу, і то з повним заінтересованєм на охорону емігрантів перед визиском зі сторони агєнтів і суб-агєнтів, перед обманствами при обміні гроший, перед лихим обходженєм зі сторони товариств морської плавби, перед ігнорованєм зі сторони консулятів, перед винародовленєм в заморских краях і перед визиском їх робучих сил тамже. Представлена в 1904 р. державній радї правительствєнна предлога поставила собі яко ціль, сповнити сю задачу бодай в часті. На жаль, все те узнали деякі краснорічіві члєни анкєти, скликаної 1905 р. в цілі висказаня своєї гадки про правительствєнну предлогу, яко маловажну річ, а головню вагу поклали на те, щоби Триєст учинити еміграційною пристанію і тамтуди скєрмувати еміграцію.

(Дальше буде).

Забезпечєнє на старість, на случай недуги і неспосібности до праці.

Велику гадку піднесєно в австрійськїм парламентї, гадку, яка поставила би нашу монархію на чоло тих держав, які старають ся розвязати практично проповідані і жадані ріжними теорєтиками соціально-єкономічні проблемі. Очевидно, що богато тяжше є виконати якєсь суспільне діло, як єго теорєтично вилжити, бо в противнім разі ми мали би вже правдивий рай на землі на взір утопій Верного, Бєлямі-я і и. Однак кастовість соціалїстів є така велика, що в своїм партійнім засліпленю они цілу заслугу всяких реформ приписують виключно собі, а навіть противлять ся таким реформам, які хотяй в дуї іх теорій, однак не з іх ініціятиви посьміють увійти в житє.

Так стало ся і в тепєрішнім випадку проєкту забезпечєня робітників на старість та на случай недуги і неспосібности до праці. Сей проєкт підняло метке правительствє бар. Бека, як богато інших широко заложених проєктів і поробило до того вже вступні студії. В приближеню виказали сї розсліди, що забезпечєнє всїх категорій промислових робітників — крім залізничих, які в тім огляді мають окремі постанови — вине-

сло би кольосальну суму 225 мільонів корон. З того припало би около 142 мільонів на забезпечєнє старости, 68 на неспосібність до праці і 25 мільонів на недужих.

При тім стоїть єще кєвєстия, які категорії робітників мають зачислити ся до забезпечєних, однак тенденцією проєкту є обняти як найширші круги робучого населєня. Однак в противнім відношеню до тих змагань стоїть кєвєстия фінансової калькуляції: звідки взяти ті мільони без нарушеня бюджетової рівноваги і без накладаня нових тягарів на населєнє. На сій точці і задержала ся ціла акция без вигляду на скоре і вдоволяюще розвязанє.

Однак найшов ся чоловік, що своїм здоровим інстинктом, відчуваючи далекосяглість справи, зумів порушити єї в відповідну хвилю і в найкориснійшій формі. Карло Люєгєр, який на однім з послїдних засідань державної ради поставив внесєнє, щоби в чєстє наступуючого на другий рік ювілею цїсаря утворєно 100-мільонний фонд для забезпечєня старости і неспосібности до праці робучого люду.

Шляхотнійшої, висшої, гуманнійшої почєсти для вікового монарха, в день небувалих єще в історії 60-літних роковин єго панованя не можна було придумати! А з другої сторони справа забезпечєня станула відразу на реальнім ґрунтї, бо до року она мусить стати полагаждєною з всякими, найдрібнійшими дєтйлями і увійти вже в житє. А хотяй на разі обіймє тільки половину виказаних в урядових справозданях осіб, то всеж таки вже лекше буде розтягнути се забезпечєнє і на другу половину — але порєдовсїм: засада увїде в житє і початок, та ще який величний початок, буде зроблений в найкоротшїм часі.

Та на жаль і на сором собі, соціалїсти віднесли ся до сєї гадки крайне нєлюбяльно. З зависти, що ініціятива до так знеслого діла вийшла з лона християнсько-соціалів, они накинули ся на внескодавця з низькою лайкою та інсинуацією; закинули Люєгєрови, що він хоче тільки здобути собі популярність видвиганєм такого внесєня, що оно скриплює(!) зовсїм цїль закона про забезпечєнє, яке має бути як найзагальнійшим, що робучий народ хоче одержати єго як акт соціальної справедливости, а не як дар з ласки(!) з нагоди цїсарского ювілею і и. терєвєні, які прецінь, — видить кождий, — не є жадними аргументами.

Гадка, піднесєна др. Люєгєром не пропаде, помимо завидливого репетованя соціалїстів. В палаті найде ся певно величєзна більшість для єї підпертя. Тож не станемо тут ломити копия за хосєнностію і гуманністю тої справи, а тільки на адресу соціалїстів, а спеціально руских соціалїстів, вибраних хлопскими голосами, звернемо одно скромне питанє: Чи підносячи жаданє суспільної справедливости — при такій нефортуній нагоді — они мали на думці також сільске населєнє?

О скілько нам відомо, так правительствєнні проєкти, як і жаданя соціалїстів обіймають тільки всякі категорії промислових робітників. Про сільский пролєта-

рият, про нужду під стрехою, який не доідає, не досипляє, гарує на зимні, пропадає в темноті без поратунку, без лікарів. Без ліків і без всякого забезпечєня — не подумав ніхто, бо ся нужда менше коле в очи, менше кричить про себе. Тому ми з нашої сторони підносимо сей пароль, щоби в будучій сєсїї наші послі при нарадах над проєктом забезпечєня зробків, заступились також і за сільским робучим народом.

Замахи на царя.

З нагоди візду царя Миколая II з німєцким цїсарєм Вільгєльмом II, який відбудє ся правдоподібно дня 3. сєрпня при німєцкїм побережю Балтійского моря, появила ся ціла низка вістий про замахи на царя і члєнів царского двора. До берлінських днєвників доносять з Петєрбурга, що в Петєргофі зміцєнено сторожі над мєрским побережєм. Видано також розказ подрібних оглядин машин царского яхту «Штандард», який правдоподібно цар поїде на намєрений візд. Довідують ся дальше, що цар в послїдних днях виглядав дуже утомлений і рівнодушний на ціле окружєнє. Сей нервовий розстріл мало викликати викритє нового заговору на житє царської родини.

Про сию подію доносить N. fr. Presse, що при ревізії дому якоїсь Бєтїнєвої увязнено мешкаючого там інжінєра Бєлозерковича, у якого найдєно пляни петєргофської палати, а також розклад царских яхтів. Окрім сєго сконфісковано в мешканю також бомби. Найхарактеристичнійшим при сїм викритю є ся обєставина, що плянів царских яхтів могла Бєлозеркавичєви достатчити тільки якєсь особа, находяча ся в найближшїм окружєню царского двора, бо приватні особи ніколи не находили ся на жаднім з царских яхтів.

Часописєи пригадують недавно, бо в мартї викритий петєрбургскою поліцією заговор на царя, якого провідничкою була монахиця Зубовова і студєнтка Ніна. Крім царя, мали заговорники згладити зі свїта в. кн. Миколу і Володимира та богато достойників. В тїй цілі кілька з них замешкало у двірских льокаїв і в сей спосіб узискало пляни палати і розклад двірского порядку. Вже визначєно було особи, які мали кидати бомби, аж тут нагла ревізія у Зубовової, у якої найдєно компромітуючі записки і листи — перебила змаганя терористів. Зубовова покінчила самоубійствєм.

Новос Врємя нагадало єще одно ударєнєнє замаху на царя, донєсєнєм про процес, який має розпочати ся сєго тижня. Обжалованє головного прокуратора буде поділенє на три часті: 1) Приготованє до убійства царя, задля чєго є обвинєних сїм осіб, а в сїм числі поручник маринарки Нєкитєнко, як провідник ґрупи. 2) Виконанє замаху, в яким взяло уділ чєтири особи. 3) Поміч при виконаню намєреного замаху; в сїй третій ґрупі є обжалований вихованєць лицєя Теодозєф і трєх присяжних адвокатів. Головна ініціяторка замаху соціалїстка Петрєв утїкла за границу.

В виду сєго і не дивним може видавати ся здєнервованє царя, тим більше, що і замахи на двірских та державних достойників свідчать, що діяльність терористів не вгасає. Однак дають ся також чути голоси, що петєрбургска поліція сама видумує більшу часть тих заговорів, щоби з одної сторони вкривати себе хвалою заслуг перед двірскими сферами а з другої царскому правительству подавати тим ліпшу нагоду до репрєсійних і петєрградних заряджєнь.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Марія вмуч.; римо-кат.: Авд. і Сенні. — В середу: руско-кат.: Еміліяна, Якінта; римо-кат.: Ігнатія, Льюолі.

— Діяльність нового парламенту в числах. Палата послів відбула 20 засідань, а палата вельмож пять. Правительственных предлог вплинуло 17. Запомогових внесень зголошено 184, звичайних внесень 247, інтерпеляцій 577. Рускі послы поставили 25 внесень. Правительство відповіло на 20 інтерпеляцій. Судових письм о видачу послів вплинуло 27.

— Кацапский патриотизм, а... свині. В справі ложних нападів «Галичанів-а» одержуємо від о. Ант. Сірецького ось яке пояснене з просьбою о поміщене:

Дня 9. липня с. р. помістив Галичанінъ (ч. 141) допись «отъ Тысьменица» під заголовком: «Отъ головы рыба вонаеть», в котрій накинув ся на нашого Преосвященна Владыку о. д-ра Хомішина, мовби то суспензия о. Йосифа Кустиновича наступила виключно лиш з двох причин, а іменно за то лиш, що о. Кустинович єсть «искренній русскій патріотъ», а другою причиною, скажу коротко, мав би бути процес его зі своїми парохіянми о ерекціональній ліс. З тих лише двох немов причин — паше він — суспендовано о. Кустиновича, а на сотрудника cum iure directionis дано єму о. Антонія Сірецького, ярого українофіла, який бронт і ругает чытально ім. Мих. Качковського і самого пароха, а щоби того кацапа Кустиновича цілковито зничити, «набралъ козацкой одваги въ себе и пустилъ въ кацапско-поповскій огородъ свинѣ». Тоді о. Кустинович, щоби не провадити борби з свиньми, яко «добрий і правдивий слуга церкви» віддав знов справу судови. Зіхала комісія, зійшлоє многа народу і скінчилось тим, що пропала провізорія о. Сірецького, «прошелъ его военственный задоръ».

Еслиб ходило лиш о мою особу, то зігнував би я цілковито сю підлу брехню. Про причину суспензии о. Кустиновича найліпше посвідчали би слідчі акти, списані деканальною комісією, яка урядувала в Ляцкім шляхоцкім в тій справі щось за трема наворотами. Але підписавший ся «сфінксом» дописуватель волів оминути се автентичне жерело, щоби мати спроможність накинути ся на Преосвященна Владыку о. д-ра Хомішина.

Діяльність нашого Владыки, ревність его Апостольска і поступоване суть вже так добре всім знані, що кождий, хто лише погляне на ту допись Галичанів-а, з повною погордою без найшеншого ваганя відкине его від себе.

Що до моєї особи то передовсім неправдою єсть, що сейчас по суспензии о. Кустиновича, я обняв посаду сотрудника cum iure directionis, бо передомною був тут ще о. Іван Фіголь в такім самім характері від грудня 1905 до 1. вересня 1906, а я єсьм тут від 1. вересня 1906 до нині. Богато і то дуже напрацював ся мій попередник в тім нещаснім селі і та его мазольна праця принесла гарні плоди. Але всеж таки годі єму було за так короткий час винищити той кукіль, який засіває між здорове зерно майже через 16 літ. Дальша праця перейшла на мене. Зрозумів я добре, яка місія жде мене в сім селі, а щоби відповісти задачі, взяв ся ревно до праці.

Задачу сьвященника, гадаю, єсть не лиш працювати і віддавати услуги повіреному єму народови в церкві — сьвященник не повинен за них забувати і поза церквою, повинен пильно глядіти і чувати, що дієсь з ними і куда они йдуть поза церквою. А коли доглядять кого на бездорожю, обовязком сьвященника єсь завернути его з тої дороги. А що таким бездорожем, на котре вступили декотрі з повірених мені душ, єсть чытальня ім. Мих. Качковського, напаятував я поступоване тих людей і скартав відповідно за те, бо чытальня ім. Мих. Качковського в Ляцкім шляхоцкім, не відповідаючи зовсім своїй задачі, взялась роздувати огонь ненависти і злоби проти свого сьвященника (на що маю докази!), з тої хіба лиш причини, що той проповідає слова правди Божої і любови свого народу, яка єсть найможнійшим проявом любови ближнього, що єї нам поклав Христос в головну заповідь свою. Та єще тому нападано там на сьвященника, що не боїть ся він ніколи кождому правду в очи сказати, що бажає тих людей освідомити та повести як раз не такою дорогою, якою йшли майже через 16 літ.

Що до «патріотических» діл о. Кустиновича, які після гадки господина «сфінкса» я поборою, то за ними глядів мій попередник, так само як і я через весь час побуту в Ляцкім шляхоцкім, но на жаль навіть зі свічкою в руках їх не можна було найти. Тим самим не маю що поборовати — хіба лиш діла непатріотичні, котрі зовсім не відповідають гідности сьвященника, гідности «доброго і правдивого слуги Божого»!

Знаючи, як велику шкоду моральну і матеріальну приносять нашому народови терміни-процеси, я старає ся раз по всякій змові підчас проповіді відвернути людий від такої поганої і шкідливої привички. Та щож! коли лиха доля хоче, що в тім самім селі, де я стараю ся той блуд викоренити, єсть другий чоловік, також сьвященник, котрий на жаль, як би на перекір, єсть великим приклонником термінів-процесів. Скінчив процес з людьми за ліс, ану! може би тому «інтрузови», котрий поважив ся влізти до села і подати помічну руку потапаючому в болоті народови, можеб ще і єму досолити. З тої причини о. Кустинович зі спільного подвіря, порослого через неуживане марненьким муравом, казав заняти моїх «французів» і то досевіта, коли я ще спав, закликав таксатора, оцінює шкоду, а справу, розумієсь без попередного повідомленя мене о тім, віддав судови зараз таки того дня ще, подаючи ложно, що безроги пасли в саді, а навіть подав на се двох сьвідків. Зазначую, що справа вела ся в суді, не збіг ся ніякий народ, як пише господин Сфінкс, се лож! не зіхала жадна комісія на місце! ні! і на велике здивоване о. Кустиновича его власні сьвідки заперечили тов, що безроги пасли в саді. Конець кінцем справа закінчилась не так, як представив Галичанінъ, що о. Сірецький «бѣжалъ», бо провізорія пропала — так не було! Судия поінформований належно мною в тій справі, віддав мені в уживане ціле подвіре, означив лініями простими, звідки доки так, що діставем навіть більше, як до того часу уживавем.

Після моєї гадки «добрий і правдивий» слуга церкви, хоча чі дійсно «защитати» добро церкви, пардон! добро своєї власної кишені, по повинен так поступати! Моглаб бути на тов инша рада: взаїмне порозуміне! Може прецінь найшов би ся був оден з нас не так задофаний і завзятий і для чистого супокою і для оминеня скандалу витягнув би без терміну хотяй би послідну шустку та вкинув би в ту бездонну кишеню, котра так вірно служить мамоні сего сьвіта. Ні: мало було ще «патріотических» діл! Чому не постаратись о більше їх число! А чи то також «искренній» патріотизм, що о. Кустинович майже через цілий час розправи не инакше говорив, як лиш по польски?! — мимо того, що судия, хотяй Поляк, вів справу по руски? Отсе є вся правда в заторкненій «Галичаніном» справі по ложній інформації анонімного «Сфінкса». — о. А. С.

— Зелізняця а прогульковці. В кліматичних місцевостях над Прутом, як Дора, Яремче

Матеріали до історії зносин Галичан з Буковинцями.

Ч. 45.

Лист Осипа Барвінського до Із. Воробкевича.

Львівъ 31. Мая (12. Червня) 1867.

(Дальше.)

Але на дурно іхъ интриги, на дурно пускають ся на такую злу дорогу и чернять насъ, перед нашими писателями, а Васъ перед нами, бо ми віри не ймемо імъ, ми переконані, що Ви намъ завсіди прихилні. зістанете и насъ ніколи не відцуравте ся, бо Ви добре знаєте, що такі поголоски, які до Вас може вже дійшли, або ще й дійдуть, тільки интриги нашихъ ворогівъ суть. Однакож я все дуже дивуюся що Ти до насъ теперъ нічого не пишешъ: чи може, Боже хорони, Твоя люба жінка недужа і Ти неможешъ знайти вільного часу въ такімъ клопоті; а може Ти на насъ, а не такъ на насъ, якъ на мене, загнував ся за те, що я Твої похиби може й за дуже на Тебе напався.

Такъ прости мене, мій Друже щирый, що такъ напасівся, таке понаписувавъ; жаль бо мені, якъ би похиби въ Твоїхъ творахъ не

були поправлені, щоби небули оброблені добре такъ красні темати, якъ суть у Твоїхъ творахъ. Загально бо я Тебе дуже поважаю і високо ставлю такъ що до Твої особи власної, якъ и що до вибору тематівъ, котрісь собі обібравъ до обробленя, вони у тебе такъ красні, такъ поважні, такъ взнеслі, що не у кождого писателя нетакъ що вже нашої літератури, але и чужихъ літературъ подибати можна. Въ тімъ взгяді я Тебе такъ високо ставлю, ціню і поважаю, якъ и Шевченка та Квітку. Въ правді у Тебе форма, въ котру убираєшъ сі темати, не єсть завсіди викінчена або видосконалена, вилагоджена, такъ все не посміє ніхто тихъ творівъ відкинути якъ злі. Хто прочтає Твої перші твори, а порівняє їхъ зъ нинішніми, той мусить, хоть би бувъ найзавзятійшимъ ворогомъ нашої гадки мусить признати великий талантъ у Тобі, котрий то талантъ въ молодихъ літахъ не мавъ найменшої спосібности розвинути ся підъ впливомъ чисто народнєго пасменництва, а теперъ читаючи народні твори Шевченка, Квітки, Марка Вовчка, Куліша etc. нині такъ хутко розвиваєтця і востає на рідньому полі, що хто знає, чи не перевисить такъ випрацюваняхъ талантівъ якъ Кулішъ. — И справді я вже теперъ добачую у Твоєхъ поемахъ «Нечай», «Черниця», «Кифоръ и Гануся», «Скала дівоча» вже щось таке, що починає перевисшати Кулішову поезію въ его «Досвітках».

Спитаєшъ може: чомужъ то я теперъ нападаю ся на твої твори! Братіку мій єдиний, душенко щира, я бажаю, щоби ти з кождим днемъ щоразъ висше й висше взлітавъ, щоби ти виробивъ собі сталу доскональну форму чысто народню И хотяй ти теперъ взлітаєшъ і собі форму виробляєшъ, то однакожъ подибаетця у тебе блудъ якийсь, похибка, и якъ би я тую похибку передъ тобою затаїв такъ втогді тибъ подумавъ, що тамъ нема похиби, що то уже добре, и зробивъ би ту саму похибу и другий разъ въ иншімъ творі; а такимъ чиномъ не причинивъ би ся я до твого поступу а вспинявбимъ его; якъ жежъ я твою похибу вискажу и після моєї сили тобі розясню, ти пізнаєшъ сю похибу и поправишъ и вже въ наступаючімъ творі сеї похиби не буде. Такимъ чиномъ будешъ ти влітавъ що разъ висше й висше.

Томужъ то, Братіку мій дорогий, прошу я тебе, не опускай нашого табору задля моєхъ слівъ і примітокъ до твоїхъ творівъ, не лишай насъ, а прости міні всяке прикре слово, прости міні, яко молодому необочасному, молю Тебе, прости міні.

(Дальше буде.)

